

Jaka strukovna udruga

HDDU će uskoro imati 900 članova, što dovoljno govori o snazi, mogućem utjecaju, ali i odgovornosti ovako brojne i jake strukovne umjetničke udruge. Vjerujemo da nam je svima isti ili sličan cilj: zaštititi svoja umjetnička, radna i ljudska prava; zajednički i solidarno raditi na poboljšanju uvjeta rada i društvenog statusa te čuvati i štititi dignitet naše struke

Upravni odbor HDDU-a je od zasjedanja redovne izborne Skupštine (održane 24. rujna 2009. godine) do redovne godišnje Skupštine koja se održava 25. listopada 2010, održao šest sjednica i nekoliko telefonskih konzultacija. Radio je u sastavu: Goran Grgić – predsjednik, Slavko Juraga – potpredsjednik te članovi Hrvoje Klobučar, Goran Koši, Srećko Šestan, Joško Ševo i Draško Zidar.

Uz Upravni odbor u proteklom je razdoblju redovito radilo i nekoliko komisija i radnih grupa. Komisija Fonda solidarnosti radila je u sastavu Branka Cvitković, predsjednica te članovi Ana-Marija Vrdoljak, Dušan Gojić, Marija Filipović i Jasminka Mesarić.

Etičko povjerenstvo HDDU-a u sastavu Nada Abrus, Dražen Ferenčina, Mate Gulin, Marijana Nola i Zlatko Vicić, u proteklom razdoblju nije zaprimilo niti jednu prijavu iz svoje nadležnosti.

Stručno povjerenstvo za priznavanje statusa samostalnih umjetnika za kazališno stvaralaštvo pri Hrvatskoj zajednici samostalnih umjetnika radi u sastavu: Mirela Brekalo-Popović, Vitomira Lončar i Urša Raukar, a njihovi zamjenici su Marija Filipović, Joško Ševo i Tomislav Štriga.

Od 1. siječnja 2010. godine status samostalnih umjetnika RH pri HZSU steklo je šesnaest članova HDDU-a.

U razdoblju od 24. rujna 2009. do 25. listopada 2010. u Hrvatsko društvo dramskih umjetnika primljeno je 75 novih članova. Hrvatsko društvo dramskih umjetnika na današnji dan ima 895 redovitih članova (187 umirovljenih dramskih umjetnika) i 3 počasna člana.

Na prijedlog Ogranka samostalnih umjetnika pri HDDU i predsjednice Ogranka Vitomire Lončar, Upravni odbor HDDU-a je Hrvatskoj zajednici samostalnih umjetnika (Povjerenstvu za izradu Pravilnika) poslao prijedlog promjena Pravilnika za područje kazališnog stvaralaštva (glumci, redatelji, dramaturzi). Prijedlog sadrži vrednovanje kvantitativnih uvjeta tj. bodovanje (minimalno sto bodova da bi se udovoljilo brojčanim kriterijima) za stjecanje statusa samostalnih umjetnika. Ovaj način vrednovanja bi, po ocjeni predlagača i Upravnog odbora, bio puno pravedniji, jednostavniji i prikladniji od dosadašnjeg.

Upravni odbor je, uz redovne velike akcije *Nagradu hrvatskog glumišta*, *Festival glumca*, časopis *Hrvatsko glumište* i *Fond solidarnosti* i nadalje održavao sve započete suradnje te inicirao pojedinačne aktivnosti:

Uspješna suradnja s Hrvatskim centrom ITI-UNESCO i dalje se nastavlja. U suradnji s Hrvatskim centrom ITI obilježen je i Svjetski dan kazališta, 27. ožujka 2010. Hrvatsku poruku u povodu Svjetskog dana kazališta napisao je dramski pisac Miro Gavran, a međunarodnu poruku britanska glumica Dame Judi Dench.

Kontinuirano i vrlo uspješno nastavlja se suradnja sa srodnim udrugama HC ASSITEJ, HC UNIMA, Hrvatskim društvom kazališnih kritičara i teatrologa te Sindikatom hrvatskih glumaca čiji tajnici i predsjednici djeluju u prostorijama HDDU-a i održavaju sastanke svojih Upravnih odbora i Skupština.

HDDU je i nadalje aktivna članica FIA-e (Međunarodnog udruženja glumaca). U statusu članova promatrača EURO-FIA-e (ogranak koji okuplja sve članice FIA-e iz Europske Unije) predstavnici HDDU-a sudjelovali su na najvažnijim sastancima u proteklom razdoblju. Ana-Marija Vrdoljak sudjelovala je na sastanku u Londonu od 12. do 16. studenog 2009. te na sastanku na Bledu 6. i 7. prosinca 2009.

U organizaciji FIA-e, Europske komisije, PEARLE-a, FIM-e i UNI-MEI, 26. i 27. veljače 2010. u Dubrovniku je održana međunarodna konferencija s temom: *Socijalni dijalog na području izvedbenih umjetnosti*. Bila je to iznimna čast za našu strukovnu udrugu, kao i za Hrvatsku kao državu kandidatkinju za članstvo u EU te se od nas očekivalo aktivno sudjelovanje s kompetentnim izlaganjem. Predstavnica HDDU-a bila je Vitomira Lončar koja je sjajno prezentirala našu strukovnu udrugu, kao i hrvatsku kulturu

u cjelini. Aktivno je sudjelovala u radu Konferencije, prezentirala povijesnu sliku socijalnog dijaloga u hrvatskom kazalištu te sadašnje stanje. Sudjelovala je i u radnoj grupi poslodavaca te zajedno s ostalim predstavnicima iz Hrvatske (Nina Obuljen, Ljubica Pilić, Ivana Lušić, Goran Končar, Paolo Sfeci, Sandra Vojković i drugi) ostvarila uspješan dijalog s ostalim sudionicima konferencije (predstavnicima poslodavaca, sindikata, umjetnika i ministarstava kulture iz dvanaest europskih država) i stekla nove spoznaje korisne za stvaranje uvjeta za početak socijalnog dijaloga u Hrvatskoj. Također, ostvarila je kontakte s kolegama iz susjednih zemalja koji su nam spremni pomoći u organizaciji seminara i radionica, a sa svrhom uspostave socijalnog dijaloga u Hrvatskoj.

O svim aktivnostima FIA-e možete pročitati na web stranicama www.fia-actors.com.

HDDU i Kulturni centar Bihać su u 2009. godini počeli ostvarivati iznimno kvalitetnu i vrijednu međunarodnu kulturnu suradnju temeljenu prije svega na kulturološki vrlo bliskom regionalnom senzibilitetu i činjenici da bihaćka kazališna publika snažno inklinira hrvatskom kazališnom izričaju. Cilj suradnje je pomoć pri realizaciji gostovanja hrvatskih kazališnih predstava na Festivalu scenskih umjetnosti Bihaćkog ljeta (u lipnju/srpnju svake godine) i na kulturnoj manifestaciji Ulicom Bišća (u studenom/prosinu svake godine). U širem smislu to je način snažnije i redovite promocije hrvatske kazališne produkcije u susjednoj državi. Prva konkretna i, po ocjeni mnogih, odlična suradnja HDDU-a i Kulturnog centra Bihać ostvarena je 1. prosinca 2009. gostovanjem Enesa Kiševića recitalom *Za života naseljavaj oči prijateljima...* u sklopu manifestacije Ulicom Bišća, uz sudjelovanje dramskih umjetnika Helene Minić, Aide Bukvić, Hrvoja Klobučara, Amira Bukvića i tajnice HDDU-a Marije Filipović. Suradnja se uspješno nastavlja i na ovogodišnjim Ulicama Bišća trebali bi se predstaviti s jednom od predstava novije hrvatske kazališne produkcije.

HDDU se rado odazvao pozivu na suradnju, organizacijsku pomoć i podršku organizaciji humanitarnog koncerta *Božić s glumcima u Lisinskom*, čiji prihod je bio namijenjen liječenju Jana Torjanca, sina naših kolega Slavice Knežević i Marka Torjanca. Koncert je uspješno održan 21. prosinca 2009. i zahvaljujemo svim kolegama koji su svoju plemenitost i solidarnost izrazili kupnjom ulaznice i nazočnošću na ovom koncertu.

Dogovorno s organizatorima Festivala svjetskog kazališta Zagreb 2010, članovima HDDU-a je i ove godine ugovoren popust od 20 posto na pojedinačne i na kompletne karata za predstave koje su izvedene na ovogodišnjem Festivalu. Veliki broj naših članova je iskoristio ovu povlasticu i iznimno nam je drago da je naša inicijativa prihvaćena i već se nekoliko godina uspješno realizira.

Najavljeni redizajn naših web stranica (u mjeri u kojoj su nam to omogućila raspoloživa financijska sredstva i koliko je to isplativo u komercijalnom smislu) je gotov. Još je u fazi popunjavanja podataka i fotografija, a budući da je formiran i popis svih naših članova (bez baze podataka za koje nismo ovlašteni samovoljno ih

objaviti), molimo sve članove da nam pošalju svoje e-mail adrese zbog uputa i zaporke putem kojih će sami biti u mogućnosti formirati i nadopunjavati svoj profil u našoj bazi podataka (jasno, ukoliko to žele).

Svim našim članovima koji, uz prigodnu kazališnu predstavu, obilježavaju obljetnicu umjetničkog djelovanja, HDDU i nadalje dodjeljuje posebno priznanje za doprinos kazališnoj umjetnosti te novčani iznos, sukladno Odluci Upravnog odbora (od 8. travnja 2002.), kako slijedi:

35 god. umj. rada – 2.000,00 kn

40 god. umj. rada – 3.000,00 kn

45 god. umj. rada – 4.000,00 kn

50 god. umj. rada – 5.000,00 kn

60 god. umj. rada – 6.000,00 kn

Od 24. rujna 2009. do 31. prosinca 2009. obilježene su tri obljetnice umjetničkog djelovanja (Zlatko Vitez, Helena Buljan i Zrinka Kolak-Fabijan) i u tu svrhu je isplaćeno 9.000 kuna (uz troškove tiskanja i uramljivanja priznanja te prigodno cvijeće).

Od 1. siječnja 2010. do 25. listopada 2010. obilježene su tri obljetnice umjetničkog djelovanja (Špiro Guberina, Vladimir Gerić i Zvonko Festini) i u tu svrhu je isplaćeno 16.000 kuna (uz troškove tiskanja i uramljivanja priznanja te prigodno cvijeće).

Tajništvo HDDU-a je, uz organizacijske i produkcijske poslove koji se odnose na provedbu Nagrade hrvatskog glumišta,

Festivala glumca, izdavanje časopisa *Hrvatsko glumište* te redovnu raspodjelu sredstava *Fonda solidarnosti*, obavljalo niz administrativnih, financijskih i savjetodavnih poslova za 895 aktivnih članova. Svakodnevno se članovima izdaje niz potvrda i preporuka kao što su potvrde za porezne olakšice na temelju umjetničkog odbitka od 25 posto (u prosjeku dnevno oko 40 kom.), preporuke za saborski dodatak uz mirovinu, preporuke za gradske stanove, upute za osnivanje umjetničkih organizacija i potvrde za upis u Registar umjetničkih organizacija, i sl. Tajništvo vodi evidenciju članstva, ispostavlja uplatnice za članarine članovima koji nisu u stalnom angažmanu te vodi evidenciju uplate članarina, sastavlja plan i raspodjelu financija, obavlja knjigovodstvene poslove koji prethode knjiženju u knjigovodstvenom servisu, ispunjava statističke izvještaje, izvješća Ministarstvu kulture i Gradskom uredu za kulturu o utrošenim sredstvima za provedene programe i redovno poslovanje HDDU-a, podnosi zahtjeve za sufinanciranje programa HDDU-a Ministarstvu kulture i Gradskom uredu za kulturu te potencijalnim sponzorima, vodi korespondenciju s raznim institucijama, medijima i srodnim udrugama, vodi brigu o prostoru i nabavci potrebne opreme i potrošnog materijala i obavlja još niz nespomenutih administrativnih poslova te svakodnevno kontaktira s članstvom.

Tajništvo HDDU-a je stalno suočeno s učestalim fluktuacijama naših članova koji o tome, vjerojatno, zaboravljaju obavijestiti HDDU. Stoga apeliramo i molimo sve članove, ali i delegate ograna u Skupštini HDDU-a, da nas obavijeste o promjeni svog statusa ili statusa svojih kolega u kazalištu (radni odnos, umirovljenje, promjena adrese, telefona, itd.), sa svrhom uredne i ažurirane evidencije podataka o članstvu i plaćanju članarina, te točne adrese na koju dostavljamo sve dopise, obavijesti i časopis *Hrvatsko glumište*.

Redovne akcije HDDU-a

U razdoblju od održavanja prethodne redovne (izborne) Skupštine, Upravni odbor organizirao je i koordinirao provedbu naših najznačajnijih manifestacija.

17. Festival glumca

Festival glumca je tijekom sedamnaest godina održavanja prerastao u iznimno značajnu i prepoznatljivu hrvatsku kulturnu manifestaciju. Festivalnim odborom Festivala glumca predsjedava Goran Grgić. Festival je 2010. godine u Vukovarsko-srijemsku županiju, prema odabiru izbornika Ive Gregurevića, doveo 22 najbolja umjetnička ostvarenja hrvatske kazališne produkcije, premijerno izvedena od 1. siječnja do 31. prosinca 2009.

Na Festivalu su, u gradovima Vukovaru (gradu domaćinu), Vinkovcima, Županji, Iloku i Otoku od 14. do 24. svibnja 2010., izvedene 22 predstave (u 35 izvedbi) uz popratne programe (Susret glumaca-pjesnika, Sjećanje na Vanju Dracha, Trijenalna izložba plakata, Dan domaćina i Glumačko sijelo). Domaćin Festivala bio je dramski umjetnik Relja Bašić, a Ocjenjivački sud je radio u sastavu: Krunoslav Šarić (predsjednik), Snježana Sinovčić-Šiškov i Željko Vukmirica. Festivalni odbor Festivala glumca je donio odluku da Nagrada za najbolju predstavu u cjelini od ove godine

Najbolja predstava 17. Festivala glumca: Teatar Exit / Teatar 2000, Zagreb, Mate Matišić, *Balon*, red. Mislav Brečić

nosi ime Vanja Drach u čast i zahvalnost jednom od osnivača i dugogodišnjem izborniku Festivala glumca. Organizacija i provedba 17. Festivala glumca ocijenjeni su još jednom kao vrlo dobri, unatoč sve težim recesijskim uvjetima.

Časopis *Hrvatsko glumište*

Časopis *Hrvatsko glumište* je u proteklom razdoblju zadržao kontinuitet izdavanja, ali na žalost, dvobroj 42-43/2009. koji obuhvaća relevantna kazališna i kulturna zbivanja te djelatnost HDDU-a u razdoblju od srpnja do prosinca 2009., kasnio je s izdavanjem gotovo četiri mjeseca. To je rezultiralo gubitkom dijela (20%) odobrenih sredstava kojim Ministarstvo kulture RH sufinancira izdavanje časopisa jer je HDDU ugovorom o korištenju sredstava bilo dužno realizirati program izdavanja časopisa do kraja 2009. Budući da tadašnja glavna urednica gđa. Dubravka Lampalov nije dala pismeno i argumentirano pojašnjenje o tako velikom kašnjenju, a sve češće je bilo i prigovora naših članova na kvalitetu časopisa, Upravni odbor je glavnu urednicu i uredništvo razriješio svih funkcija u časopisu te privremeno obustavio izlaženje časopisa zbog poteškoća u osiguravanju financijskih sredstava (časopis se ne financira iz članarina, nego isključivo iz namjenskih programskih sredstava Ministarstva kulture RH, Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport grada Zagreba te sredstvima sponzora). Ministarstvo kulture je ljetos odobrilo sredstva za daljnje izdavanje časopisa te je Upravni odbor imenovao novog glavnog urednika g. Zlatka Vidačkovića koji

svojim referencama u dosadašnjem radu i sastavom Uredničkog vijeća ulijeva povjerenje i nadu da će časopis *Hrvatsko glumište* krenuti uzlaznom putanjom. Uredničko vijeće radi u sastavu: dr. Boris Senker, Marija Grgičević, Georgij Paro, dr. Ivica Matičević, dr. Sanja Nikčević, a urednik deska je Goran Ivanišević. Časopis je u posljednjoj fazi pripreme, pred prijelomom i obuhvatit će retroaktivno prvih devet mjeseci 2010. godine.

Fond solidarnost

Komisija Fonda solidarnosti sastaje se prema potrebi i dinamici prikupljanja sredstava (1/3 članarina članova HDDU-a). U slučajevima pomoći za pogrebne troškove kao i u iznimno hitnim slučajevima, pomoć se dodjeljuje promptno. Budući da sve veće potrebe naših članova nismo u mogućnosti pokrivati iz 1/3 članarina, a uz sve teže pronalaženje sredstava iz ostalih izvora (sponzora ili donacija), HDDU je privremeno (za 2009. godinu) moralo ukinuti dodjelu jednokratne godišnje pomoći (božićnice) i organizaciju božićnih domjenaka.

U 2009. godini je isplaćeno 110.694,00 kn pomoći – redovite mjesečne pomoći u iznosu od 300,00 kn socijalno najugroženijim članovima; jednokratne *ad hoc* pomoći bolesnim članovima; pomoći za pogrebne troškove članova HDDU-a i članova uže obitelji, itd.

Nagrada hrvatskog glumišta

Organizirana je i provedena Nagrada hrvatskog glumišta 2009. na kojoj su dodijeljene nagrade za najbolja umjetnička ostvarenja za dramu, operu i balet te dvije nagrade za svekoliko umjetničko djelovanje – Georgiju Paru i Nenadu Lhotki. Redateljsko-scenaristički autorski tim radio je u sastavu Dora Ruždjak-Podolski i Ivana Bakarić, a voditelji su bili Vedran Mlikota i Igor Mešin. Žiri je radio u sastavu: Zvonko Festini – predsjednik, Lada

Najbolja dramska predstava u sezoni 2008/2009: Zagrebačko kazalište mladih, Nina Mitrović / Damir Karakaš / Igor Rajki / Filip Šovagović / Ivan Vidić, Zagrebački Pentagram, red. Paolo Magielli

Džidić, Jagoda Kralj-Novak, Perica Martinović i Enes Midžić.

Producentско-organizacijski tim i ove godine, već pet mjeseci, aktivno radi na organizaciji i pripremi, te osiguravanju svih potrebnih uvjeta (financije, HRT, oprema) za što uspješniju provedbu i ovogodišnje dodjele ove velike i zahtjevne kazališne manifestacije. Redateljsko-scenaristički tim radi u sastavu Saša Broz, Zinka Kiseljak i Dora Delbianco. Žiri za dramu radi u sastavu: Zvonimir Zoričić – predsjednik, Lawrence Kiiru, Vlasta Knezović, Lada Martinac-Kralj i Ljubo Zečević. Žiri za mjuzikl radi u sastavu: Jagoda Martinčević – predsjednica, Miljenko Grgić i Maja Stanetti. Na Nagradi hrvatskog glumišta 2010. dodijelit će se nagrade za dramu, mjuzikl i suvremeni ples, te dvije nagrade za svekoliko umjetničko djelovanje.

Na prijedlog Radne grupe za unapređenje provedbe Svečanosti dodjele NHG te izmjene i dopune Pravilnika, Upravni odbor je prihvatio, a suutemeljitelji su potvrdili izmjenu u kategorijama *Pravilnika*, kako slijedi:

Uvodi se nova kategorija nagrade i dodjeljuje se svake godine za: Najbolji praižvedeni suvremeni hrvatski dramski tekst ili najbolju dramaturšku adaptaciju, dramaturšku obradu teksta ili dramaturgiju predstave. Dodjeljuje se od 2010. godine.

Poruka članovima HDDU

Upravni odbor želi zahvaliti svim članovima na iskazanim sugestijama, mišljenjima, priložima, a posebice na osobnom angažmanu u svim segmentima našeg rada u proteklom mandatnom razdoblju.

HDDU će uskoro imati 900 članova, što dovoljno govori o snazi, mogućem utjecaju, ali i odgovornosti ovako brojne i jake strukovne umjetničke udruge. Vjerujemo da nam je svima isti ili sličan cilj: zaštititi svoja umjetnička, radna i ljudska prava; zajednički i solidarno raditi na poboljšanju uvjeta rada i društvenog statusa te čuvati i štititi dignitet naše struke.

Želja nam je da sve akcije koje se organiziraju pod okriljem i vodstvom HDDU-a budu što uspješnije. Stoga pozivamo sve vas, zastupnike Skupštine, ali i sve članove HDDU-a da svatko, u mjeri u kojoj mu to okolnosti dopuštaju, da osobni doprinos kako bi Hrvatsko društvo dramskih umjetnika i nadalje zadržalo značaj i društvenu prepoznatljivost kao krovna strukovna umjetnička udruga.

Upravni odbor HDDU
U Zagrebu 25. listopada 2010.

Popis novih članova do kraja 2010. godine:

1. Franjo Tončinić
2. Luka Vidović
3. Petra Dugandžić
4. Mirela Videk

Kako dalje?

Položaj samostalnih umjetnika sve je lošiji po pitanju koeficijenata, uplate doprinosa, primanja u HZSU i godinama staža za reviziju

Status samostalnoga umjetnika na ovim prostorima umjetnici dobivaju već u lipnju 1946. godine, a Zajednica samostalnih umjetnika (danas HZSU, Hrvatska zajednica samostalnih umjetnika) kao posebna udruga koja skrbi o uplati doprinosa iz proračuna za ovu skupinu umjetnika, formalno-pravno osnovana je 1965. godine. Prvi Zakon o samostalnim umjetnicima donesen je 1979. godine, a pravima ove skupine umjetnika u novijoj povijesti bavi se Zakon o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturne i umjetničke djelatnosti iz 1996. godine.

I tako, mogli bismo reći, u odnosu na zemlje u Europi pa čak i u regiji, stanje je zadovoljavajuće. Bolje reći – bilo je zadovoljavajuće do kolovoza 2009. kada su samostalni umjetnici, najviše od cijele populacije, osjetili na svojim doprinosima teret krize, odnosno, doprinosi su samostalnim umjetnicima smanjeni s koeficijenta 1,2 na koeficijent 0,8. Dakako da su i samostalni umjetnici kao i ostali građani Republike Hrvatske plaćali i krizni porez. No, kada je krizni porez ukinut, mjera da se samostalnim umjetnicima uplaćuju doprinosi po smanjenoj stopi – ostala je na snazi.

Ogranak samostalnih umjetnika pri HDDU-u smatra da već sama ta mjera ne samo da izrazito loše utječe na standard samostalnih umjetnika nego i destimulira mlade umjetnike da odaberu ovaj put u svojoj profesionalnoj karijeri.

I kao što to obično biva, kada se čini da gore ne može biti, dogodilo se da – ipak može. Naime, Vlada RH donijela je Proračun za 2011. godinu u kojem ne da nije predviđen povrat koeficijenta na 1,2, kako su tražili samostalni umjetnici, nego je masa sredstava predviđena u tu svrhu smanjena i u ovome trenutku nedostaju sredstva za doprinose za 16 umjetnika (od 1310 koliko ih ima iz svih umjetničkih područja). Najgore je od svega što je zbog financijske situacije u potpunosti onemogućeno primanje novih članova u Zajednicu umjetnika.

Što to konkretno znači za dramske umjetnike?

Ove su godine kvantitativne kriterije za dobivanje statusa samostalnih umjetnika ostvarila 23 umjetnika, a kako stvari stoje, neće biti moguće primiti u Zajednicu ni jednoga od njih. Ovakva se situacija nije dogodila još od 1994. i 1995. godine kada se, zbog izrade nove zakonske regulative, zaustavio prijam novih članova. Očito je da su potrebne promjene u sustavu koje su neke zemlje u regiji već učinile (Crna Gora, Srbija, Slovenija), ali do konstruktivnog dijaloga između samostalnih umjetnika i Ministarstva kulture u svrhu postizanja dogovora još nije došlo.

piše:

Vitomira Lončar

Novi Zakon o samostalnim umjetnicima trebao je, prema planu Vlade RH, biti dovršen do kraja 2010. godine. Međutim, to se nije dogodilo, a upitno je i kad će se dogoditi.

Osobno smatram da je potrebna šira reforma u kazališnoj djelatnosti, ne samo ona koja se tiče statusa samostalnih umjetnika, ali kritične mase umjetnika koji bi potaknuli promjene – nema.

Svakako valja i ovom prigodom podsjetiti da su samostalni umjetnici već pune četiri godine u neravnopravnom položaju u odnosu na zaposlene umjetnike u smislu dobne granice nakon koje prelaze u tzv. zaštićenu skupinu umjetnika. Naime, donošenjem Zakona o kazalištima koji je stupio na snagu 1. siječnja 2007. zaposleni dramski umjetnik nakon 20 godina staža u djelatnosti ostvaruje pravo na potpisivanje ugovora na neodređeno vrijeme, dok samostalni umjetnik podliježe umjetničkoj reviziji do napunjenih 25 godina staža, a nakon toga svake 3 godine ima financijsku reviziju. Prijeđe li zakonom propisani dohodak u tom trogodišnjem razdoblju, bez obzira na godine staža, umjetnik gubi pravo na uplatu doprinosa iz Državnog proračuna. Biti samostalnim umjetnikom na tržištu kakvo je hrvatsko uistinu nije jednostavno, a ovakva diskriminacija u odnosu na zaposlene umjetnike dodatno otežava i profesionalni i privatni život samostalnih umjetnika.

Dakle ukratko:

1. Samostalnim umjetnicima trebalo bi vratiti koeficijent na 1,2, odnosno na stanje od prije kolovoza 2009.
2. Trebalo bi od Ministarstva financija i kulture tražiti da se iz Proračuna izdvoje dodatna sredstva za samostalne umjetnike kako bi oni koji već jesu u sustavu imali podmirene doprinose.
3. Trebalo bi iznaći način da se u Zajednicu i dalje mogu primati novi (mladi) umjetnici, a ne da se sustav petrificira, a tako i postupno odumire, dok umjetnici koji zadovoljavaju uvjete za prijam moraju ići na burzu ili se pod svaku cijenu zapošljavati u nekoj javnoj ustanovi (što u završnici, javnu upravu stoji mnogo više!).
4. Trebalo bi izjednačiti godine staža samostalnih i zaposlenih dramskih umjetnika koji više ne podliježu umjetničkoj reviziji.

Na kraju, valja ustvrditi da je opstanak samostalnih umjetnika doveden u pitanje, a to je nešto što se uistinu ne bi smjelo dopustiti. Apeliram stoga na cjelokupno članstvo Udruge da podupre Ogranak samostalnih umjetnika u zaštiti njihovih prava.

Izmijenjeni uvjeti za mirovinu

Od 1. studenog 2010. na snazi je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 121/2010) koji predviđa prijelazno razdoblje od 2010. do 2029. godine u kojem se postupno, iz godine u godinu, postrožavaju uvjeti po kojima žene ostvaruju pravo na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu te uvodi općenito veće umanjeње polaznog faktora pri izračunu prijevremene starosne mirovine. Zakonom se postupno izjednačavaju uvjeti ostvarivanja prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu za žene i muškarce na način da se svake naredne godine u prijelaznom razdoblju za žene traži veća starosna dob i dulji ostvareni staž osiguranja kako bi ostvarile pravo na mirovinu, dok uvjeti predviđeni za muškarce ostaju nepromijenjeni. Stoga, ulazite li u skupinu umjetnica koje se spremaju u mirovinu, svakako potražite savjet.

Od 2030. godine na žene i muškarce primjenjivat će se isti uvjeti glede starosne dobi i ostvarenog staža osiguranja (60 godina života i 35 godina mirovinskog staža za prijevremenu starosnu mirovinu, odnosno 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža za starosnu mirovinu).

Važno je napomenuti i da su rokovi prijave i odjava osiguranja na Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje skraćeni sa 15 na 8 dana, zbog čega je bitno da se samostalni umjetnici koji planiraju podnijeti zahtjev za odjavu osiguranja ili zahtjev za obnovu prava na uplatu doprinosa pravovremeno jave u Hrvatsku zajednicu samostalnih umjetnika.

Porezi

Novi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak stupio je na snagu 1. srpnja 2010. godine. Najvažnija izmjena odnosi se na stope poreza na dohodak. Broj stopa se smanjuje, pa se tako umjesto dosadašnje četiri stope (15%, 25%, 35% i 45%) uvode tri stope (12%, 25% i 40%).

	NOVE STOPE (od 1. srpnja 2010.)	OPOREZIVI DIO DOHOTKA
1.	12%	do 3.600,00 kuna
2.	25%	od 3.600,00 do 10.800,00 kuna
3.	40%	iznad 10.800,00 kuna

Utvrđivanje dohotka

Ukidanjem odredbe čl. 12. st. 9. Zakona ukida se mogućnost umanjeња iznosa dohotka od kojeg se utvrđuje porezna osnovica za iznos uplaćenih premija životnog osiguranja koje imaju obilježje štednje, dopunskog i privatnoga zdravstvenog osiguranja te dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja. Ipak, izdatke po ovoj osnovi učinjene do 1. srpnja 2010. porezni obveznik može koristiti u godišnjem obračunu poreza na dohodak na temelju podnesene godišnje porezne prijave u ukupnom iznosu do najviše 6.000,00 kn.

Ukidanjem čl. 36. st. 12.-26. Zakona, smanjen je broj osnova temeljem kojih porezni obveznici mogu uvećati osobni odbitak, pa se tako osobni odbitak više neće moći uvećati: za iznos

stvarnih troškova zdravstvenih usluga u Republici Hrvatskoj za vlastite potrebe, a pod uvjetom da ti izdaci nisu plaćeni iz osnovnog, dopunskog ili privatnoga zdravstvenog osiguranja i ako nisu financirani iz dobivenih darovanja za te namjene, za kupnju ili gradnju prvog stambenog prostora (stambene kuće ili stana) na području Republike Hrvatske za potrebe njihova trajnog stanovanja, za plaćene kamate namjenskog stambenog kredita, za održavanje postojećega stambenog prostora na području Republike Hrvatske u vlasništvu poreznog obveznika ili njegova supružnika, radi poboljšanja uvjeta stanovanja, za iznos plaćene slobodno ugovorene najamnine za potrebe stanovanja u stambenom prostoru najmodavca. Izdatke po ovim osnovama učinjene do 1. srpnja 2010. porezni obveznik rezident, također, može iskoristiti u godišnjem obračunu poreza na dohodak na temelju podnesene godišnje porezne prijave u ukupnom iznosu do najviše 6.000,00 kn.

Popis dugotrajne imovine

Samostalnim i ostalim umjetnicima (zaposleni i umirovljenici) koji vode poslovne knjige važno je povećanje minimalne nabavne vrijednosti stvari i prava koje se mogu unijeti u popis dugotrajne imovine tako da, umjesto ranijih 2.000,00 kn, minimalna nabavna vrijednost sada iznosi 3.500,00 kn.

Važno

U Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 80/2010) nema izmjena koje se izričito tiču umjetnika i njihovih poreznih olakšica, što znači da umjetnici zadržavaju olakšice predviđene Zakonom o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva (NN 43/96 i 44/96).

Propisi o PDV-u

Od 1. siječnja 2010. godine u primjeni je novi Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (NN 149/09). Prema čl. 74. st. 5. tog propisa, samostalni i ostali umjetnici koji vode poslovne knjige mogu odlučiti hoće li s isporukama dobara i usluga koje obavljaju postupati kao s oporezivim isporukama. O svojoj odluci dužni su u pisanom obliku izvijestiti nadležnu ispostavu Porezne uprave do 15. siječnja.

Napominjemo da su samostalni, kao i ostali umjetnici koji vode poslovne knjige, i dalje, prema odredbi čl. 11. st. 1. t. 9 Zakona o porezu na dodanu vrijednost (NN 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05, 76/07, 87/09, 94/09), oslobođeni plaćanja poreza na dodanu vrijednost na usluge u kulturi i s njima usko vezane isporuke dobara u kulturi, dok odredba čl. 74. st. 5. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost predviđa mogućnost da se samostalni i zaposleni umjetnici koji vode poslovne knjige opredijele kako će postupati s tim isporukama, ali su obvezni o svojoj odluci izvijestiti Poreznu upravu.

(priredila Vitomira Lončar)

Goran Grgić, Zlatko Vitez

Boris Pavlenić, Lela Margetić

Pero Kvrgić, Ilija Ivezić

Božićni domjenak umirovljenih članova HDDU

Histrionski dom, Zagreb, 20. prosinca 2010.

Lena Politeo, Špiro Guberina

Hermina Pipinić, Nada Klašterka, Đimi Jurčec

FOTO: FRANJO MARIĆ

Nada Subotić, Gordana Skalakov, Marija Filipović, Dina Dožić-Hromatko

Helena Buljan, Olga Pivac